

MR PH. DEJAN SRDANOVIĆ
(1899—1973)

Milan MIČIĆ

TRAGIČNIM SLUČAJEM, U SAOBRAĆAJNOJ NESREĆI 16. marta 1973. izgubio je život dugogodišnji vredni član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, mr ph. Dejan Srdanović. Poginuo je baš kada je dovršio pripreme za štampu svoje četvrte knjige „Iz prošlosti našeg zdravstva”. Prerano se ugasio jedan život, prerano je nestao jedan radnik koji je još hteo i mogao mnogo da doprinese proučavanju istorije naše zdravstvene kulture.

Rođen je u Pančevu, 13. septembra 1899, od oca Vase i majke Julke, rođ. Dudić. Osnovu školu i gimnaziju s maturom završio je u svom rodnom mestu. Farmaciju je studirao u Zagrebu i tu i diplomirao 1923. godine. Pošto je u Štipu odslužio vojni rok i položio ispit za rezervnog apotekarskog poručnika, radio je kao apotekarski saradnik u apoteci mr ph. Hinka Streima u Zemunu. Od 1927. godine pa sve do otkupa privatnih apoteka 1949. godine rukovodio je svojom apotekom u Pančevu, apotekom koja je osnovana još 1834. godine i koja je od osnivanja pa do kraja drugog svetskog rata radila u istim prostorijama. Možda u tom kontaktu s tom živom prošlošću farmacije treba tražiti koren njegovoj ljubavi za istoriju farmacije i zdravstvene kulture, koja se istina aktivno ispoljila tek kasnije. Posle oslobođenja je bio 15 meseci civilno mobilisan u Bosanskom Šamcu. Od 1949. pa do 1959. godine rukovodio je IV, pa zatim I narodnom apotekom u Pančevu. Posle penzionisanja 1959. godine ubrzo je prešao u Beograd, gde je njegova supruga Olga, rođ. Barać, već ranije radila, i svu svoju aktivnost je posvetio radu na proučavanju prošlosti farmacije i zdravstvene kulture, i to kako na naučnoistraživačkom, tako i na organizacionom polju. Već 1961. godine je izabran za sekretara Sekcije za istoriju medicine i farmacije Srpskog lekarskog društva, a ubrzo postaje član Naučnog društva u kojem do smrti aktivno saraduje. Kao sekretar Sekcije SLD deluje deset godina, sve dok se zbog bolesti, koja ga je u dva maha mesecima vezivala za postelju, nije zahvalio na toj dužnosti, ali je i dalje bio aktivan u radu. Kada je prezdravio, ponovo se intenzivno posvetio radu i pripremi za štampu svoje knjige, kada je tragični udes zauvek prekinuo njegov poletni rad.

Već sama činjenica da je deset godina bio sekretar Sekcije za istoriju medicine i farmacije SLD svedoči da je njegov rad bio pozitivan i cenjen. On nije bio samo naučni radnik i kao takav i član redakcionog odbora Zbornika radova Sekcije, nego je imao talenta i za društveni rad i organizaciju. Uporno je radio u tome da se proširi krug članova Sekcije, a time i krug radnika na proučavanju istorije zdravstvene kulture. Nastojao je da publikacije Sekcije dopru do što većeg broja ljudi. Organizovao je proslavu 80-godišnjice prof. dr Stanojevića i 15-godišnjice Sekcije. Sve je to radio potpuno besplatno. Za svoj rad i zalaganje dobio je 1965. godine pismenu zahvalnicu glavne uprave SLD.

Njegov prvi naučni rad je bila analiza recepata patrijarha Rajačića. Posle toga sledi niz radova iz raznih oblasti istorije zdravstvene kulture, a posebno iz prošlosti pančevačkih i zemunskih apoteka i zdravstvenih prilika tih gradova. Njegovi radovi su objavljeni u zbornicima radova naučnih sastanaka Naučnog društva, u „Acta historica medicinae pharmaciae veterinae”, u zbornicima radova Sekcije SLD, u „Arhivu za farmaciju”, „Apotekarskom vjesniku”, „Medicinskom glasniku” i „Narodnom zdravlju”. Najvažniji njegovi radovi objavljeni su u knjizi „Farmacija i farmaceuti u prošlosti” izašloj 1971. godine, kao i u drugoj knjizi „Iz prošlosti našeg zdravstva” koja je bila spremna za štampu kada je udes prekinuo njegov rad. Godine 1971. izašla je i njegova knjižica „Sveštenstvo u istoriji privrede i zdravstva Srbije”, a još 1968. godine njegova „Bibliografija farmaceutskih knjiga Jugoslavije objavljenih od 1945—1965. godine” koja je

popunila veliku prazninu na području bibliografije iz oblasti farmacije. Osim u stručnim publikacijama, objavio je i članke u „Pančevcu”, „Pravoslavlju” i u časopisu „Tekstilna industrija” u kojem je dao prilog iz istorije te oblasti u članku „Prva fabrika veštačke svile u Pančevu”, a s kojom temom je bio dobro upoznat, jer je tu fabriku osnovao njegov otac, trgovac i industrijalac u Pančevu.

Kao građanin Pančeva biran je za gradskog senatora i aktivno učestvo-
vao u radu lokalnih društava. Posle prelaska u Beograd aktivno je sara-
đivao u Crvenom krstu na Voždovcu i u planinarskom društvu „Pobeda”,
u kojima je dugo godina delovao i kao odbornik. I kao čovek i građa-
nin mr Srdanović je činio ono što ga ocrtava kao dobrog građanina i
rodoljuba. Za vreme rata poslao je preko Crvenog krsta više desetina
paketa nepoznatim ratnim zarobljenicima. Preko veze u Banatu slao je
materijal i lekove za NOP. Prihvatio je jedno bosansko ratno siročće za
koji je trud bio nagrađen time što se to siročće u njegovoj kući razvilo
u vrednog i ispravnog građanina naše zemlje. Mr Srdanović je na poslu
bio izvanredno savestan i precizan, kao čovek je bio skroman, srdačan,
dobar drug, uvek častan i pošten u međuljudskim odnosima, i verni i
odani životni saputnik svojoj supruzi. Najistaknutija crta njegovog karak-
tera i kao muža i kao brata, a pogotovo kao kolege bila je ljudska trpe-
ljivost i pomirljivost. Nikada u toku svog života nije došao ni s kim u
sukob, uvek spreman da sve razmirice izgladi i prašta. Uživao je sim-
patije svih koji su ga poznavali.

Njegovom preranom smrću Naučno društvo je izgubilo vrednog i agil-
nog člana, a istorija zdravstvene kulture jednog radnika koji je još
mogao mnogo da doprinese proučavanju istorije naše zdravstvene kulture.

SARADNICI U OVOM BROJU

- Doc. dr Drago VRBANIĆ* (Rijeka, M. Oreškovića 23)
Prof. dr Đorđe MILOVIĆ (Rijeka, dr Zdravka Kučića 41/XII)
Prim. dr Vladimir UREMOVIĆ (Rijeka, Proleterskih brigada 14)
Prof. dr sci. Mr Nikola KORIN (Rijeka, Nikole Cara 11)
Prof. dr vet. Relja KATIĆ (Beograd, Maršala Birjuzova 53)
Dušanka MILIĆ (Beograd)
Prof. dr Juraj KALLAY (Zagreb, Lašćinska 63)
Prof. dr Stefan WINKLE (Hygienisches Institut der Hansastadt Hamburg, 2 Ham-
burg 36, Gorch-Fock-Wall 15/17)
Prim. dr Milorad DRAGIĆ (Beograd, Institut za zdravstveno prosvetovanje
SR Srbije)
Dr Oskar HRUBIK (Novi Sad, Fruškogorska 23/IV)
Prof. dr Tvrtko ŠVOB (Sarajevo, Moše Pijade 10)
Hab. doc. dr vet. Dragoljub DIVLJANOVIĆ (Beograd, Mirijeovski bulevar 14)
Prof. dr Vladimir GRUJIĆ (Beograd, Mirijeovski bulevar 44)
Doc. dr Vera GAVRILOVIĆ (Beograd, Mije Kovačevića 9)
Mr ph. Eliezer KATAN (Beograd, Generala Ždanova 38/III)
Jur. Slobodan ARSENIJEVIĆ (Sombor, Okružni sud)
Dr Vera KOVAČIĆ (Subotica, Dom zdravlja)
Dr Dušan MISKOV (Novi Sad, Fruškogorska 41/III)
Mr ph. Milan MIČIĆ (Ruma, Maršala Tita 127)